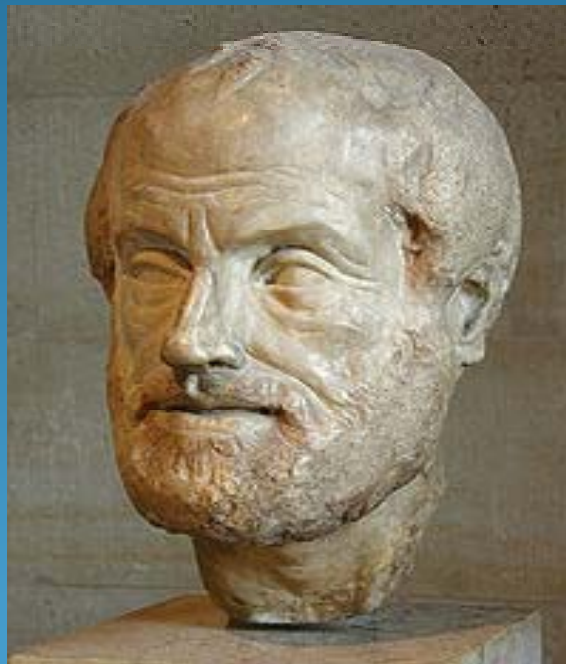

ปรัชญาอริสโตเติล

ผศ.ดร. สีน งามประโคนและคณะ

อริสโตเติล

- อริสโตเติล (Aristotle) เกิด พ.ศ.159 (ก่อน ค.ศ. 384-322) ที่เมือง สตาگیرุส (Stagirus) อาณานิคมกรีก บิดา ชื่อ นิโคมาคัส (Nicomachus) เป็นแพทย์ประจำสำนักของกษัตริย์อะมินทัส (Amyntas) แห่งมาซีโดเนีย และบิดาถึงแก่กรรมตั้งแต่อริสโตเติลยังเป็นเด็กอยู่
- เมื่ออายุ 17 ปี ถูกส่งตัวไปยังเอเธนส์ เพื่อศึกษาที่สำนักอะคาเดมีของพลาโต และอยู่ที่สำนักอะคาเดมี นานถึง 20 ปี จนพลาโตสิ้นชีวิต

ปรัชญาอริสโตเติล

- หลังพลาโต (Plato) ถึงแก่กรรมในปี พ.ศ. 196 แล้ว อริสโตเติลออกจากสำนักอคาเดมีไปตั้งสำนักใหม่เรียกว่า ลีเซอุม (Lyceum) และอริสโตเติลสิ้นชีวิตเมื่ออายุ 62 ปี
- อริสโตเติลมีนิสัยรักการอ่าน นักสังเกต นักทดลองที่ยิ่งใหญ่ ชอบการศึกษา หาความรู้ จึงได้ทุ่มเทเวลาค้นคว้าหาความรู้ตลอดเวลา พิสูจน์ได้ในเชิงวิทย์

ปรัชญาอริสโตเติล

1. ตรรกศาสตร์ (Logic) การใช้เหตุผล เขาเป็นบิดาของตรรกศาสตร์
หลักเหตุผลมี 2 วิธี 1.1 การคิดแบบนิรนัย (deduction) คือ การ
คิดจากเหตุใหญ่ไปหาเหตุเล็กได้เป็นหนึ่งผล คือ บทสรุป เช่น
 - A. คนทุกคนเป็นผู้ต้องตาย (เหตุใหญ่)
 - A. B. อริสโตเติลเป็นคนเหตุเล็ก (เหตุเล็ก)
 - B. C. เพราะฉะนั้นอริสโตเติลเป็นผู้ต้องตาย (บทสรุป)
 - C. ข้อ A, B เป็นเหตุสนับสนุนความจริงของ ข้อ C

ปรัชญาอริสโตเติล

การคิดแบบอุปนัย (Induction) คือ การคิดสร้างเหตุเล็กไปหาเหตุใหญ่ กล่าวได้ว่าเป็นการคิดหาความจริงจากประสบการณ์ ตลอดถึงการทดลองซึ่งเป็วิธีทางวิทยาศาสตร์ที่สนับสนุนข้ออ้างเกี่ยวกับความจริงสากล เช่น

นาย A ตายก่อนอายุ 200 ปี นาย B ตายก่อนอายุ 200 ปี

พวกเขาเป็นคน

เพราะฉะนั้นคนทุกคนเป็นคนตายก่อนอายุ 200 ปี หรือ

นศ.หิวข้าว ครูหิวข้าว แม่ก็หิวข้าว พวกเขาเป็นคน

เพราะฉะนั้นพวกเขาเป็นคนหิวข้าว

ปรัชญาอริสโตเติล

- อภิปรัชญา (Metaphysics) จัดเป็นปรัชญาที่หนึ่ง
- (The first philosophy)
- อริสโตเติล กล่าวว่า เป็นการศึกษความจริงแท้ของสรรพสิ่งมี 2 สาขา คือ 1) ภาววิทยา (Ontology) คือ การศึกษาความจริงแท้ในฐานะที่เป็น (Being) ที่สัมพันธ์กับสสาร
- 2) เทววิทยา (Theology) ความจริงแท้ในฐานะเป็นภาวะบริสุทธิ์ซึ่งเป็นปฐมเหตุของการเกิดขึ้นและการเปลี่ยนแปลงของสรรพสิ่งในจักรวาล

ปรัชญาอริสโตเติล

- เรื่องนี้อริสโตเติลได้โต้แย้งพอสมควรกับพลาโตในที่สุด พอสรุปได้ 3 อย่าง

1. แบบและสสาร

แบบ (Form) คือ โครงสร้างหรือรูปทรงของสิ่งเหล่านั้น

สสาร (Matter) คือ วัตถุดิบหรือวัสดุอันเป็นส่วนประกอบของสิ่งเหล่านั้น

ดังนั้น แบบกับสสารเป็นของคู่กันเสมอเช่น พ่อแม่สัมพันธ์กับคำว่าลูก สสารทุกชนิดในโลกมีแบบประจำตัวธาตุ 4 คือ ดิน น้ำ ลม ไฟ ซึ่งมีแบบประจำธาตุเช่น ธาตุไฟหมายถึงสสารที่มีแบบของความร้อนและความแห้ง ธษตุ 4 จึงเป็น สสารหลัก (Prime Matter)

ปรัชญาอริสโตเติล

2. ภาวะแฝงและภาวะจริง (Actuality and Potentiality) มีความจริงสัมพันธ์เช่น วัสดุที่มีแบบของไม้ไผ่เล็ก ๆ เรียกว่าหน่อไม้ ซึ่งเป็นภาวะจริงแต่หน่อไม้นั้น จัดเป็นภาวะแฝงของหน่อไม้ไผ่ใหญ่ ลูกน้ำเป็นภาวะแฝงของยุง ลูกน้ำเป็นแบบของยุงคือ ความจริง
3. ความเป็นสาเหตุ (Causality) คือ การที่สรรพสิ่งที่เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลง เพราะ

เหตุ 4 อย่าง

1. วัสดุเหตุ (Material cause) ได้แก่ วัสดุ
2. รูปเหตุ (Formal cause) ได้แก่ แบบ
3. สัมฤทธิ์เหตุ (Efficient cause) ได้แก่ ผู้กระทำการ
4. อันตเหตุ (Final cause) ได้แก่ จุดมุ่งหมาย

เช่น ช่างเขียนแบบสร้างและสร้างบ้านใหญ่โตสวยงามเป็นที่อยู่
สบายมีความสุข

ปรัชญาอริสโตเติล

- ปรัชญาธรรมชาติ

ผลรวมของวัสดุทุกอย่างที่เป็นสสารและมีการเคลื่อนไหว การเปลี่ยนแปลง

- จิตวิทยา = สมรรถภาพในการรับรู้และการคิด

1. ประสาทสัมผัส (Senses) มี 5 งคือ ตา หู จมูก กลิ่น กายใจ
2. สัมผัสรวมทั้งภายในและภายนอก (Common sense)
3. เหตุผล (Reason) ประสาทสัมผัสรับรู้สิ่งเฉพาะทา

ปรัชญาอริสโตเติล

- จริยศาสตร์

พฤติกรรมของมนุษย์มุ่งไปที่จุดหมายสูงสุดเดียวกันอยู่ที่ความดี (Goodness) มี 2 ประเภท

1. จุดหมายระหว่างทางหมายถึง จุดหมายเฉพาะหน้าที่มนุษย์ เช่น การเรียนต้องการความรู้ (เฉพาะ) การทำงานสู่จุดหมายอื่น
2. จุดหมายปลายทาง หมายถึง จุดหมายสูงสุดในตัวเอง โดยนำต้องนำไปสู่จุดหมายอื่น

ปรัชญาอริสโตเติล

- ความดีคือความสุข (Happiness) แสดงแดงว่าความดีและความจ
เป็นเรื่องเดียวกัน ความมั่งคั่ง (Wealth) เกียรติยศ (Honour) ความ
สำราญ (Pleasure) ไม่ใช่ความสุขแท้
- อริสโตเติลกล่าวว่า ความสุขคือ กิจกรรมของวิญญาณที่
สอดคล้องกับคุณธรรมที่สมบูรณ์

คุณธรรมของความ

1. ความกล้าหาญ
2. ความอดกลั้น
3. ความเสรีในการคิด
4. ความโอบอ้อมอารี
5. ความละเอียด

มิตรภาพ (Friendship)

มี 3 ประเภทคือ

1. มิตรภาพเพื่อผลประโยชน์

2. มิตรภาพเพื่อความสำราญ

3. มิตรภาพเพื่อความดี

สุนทรียศาสตร์

มี 2 ประเภทคือ

1. ประติมาศิลป์ คือ มุ่งประติมากรรมเครื่องมืออุปกรณ์ไว้ช่วยการทำงานของมนุษย์ เช่น บ้าน, รถ เป็นต้น
2. ทัศนศิลป์ ได้แก่ ศิลปะที่มุ่งเลียนแบบธรรมชาติด้วยการสร้างโลกแห่งจินตนาการขึ้นมาเลียนแบบโลกแห่งความเป็นจริง

สรุปได้ว่าอิทธิพลของปรัชญาอริสโตเติลคือ

1. ศิลธรรม ความฉลาดหาได้จากการศึกษาและธรรมจรรยาหาได้จากการปฏิบัติ
2. ความดีที่สูงสุดคือ ความสุข ความปลอดภัยและสันติสุข
3. ความยุติธรรมคือ การส่งเสริมชุมชนให้ต่ำอยู่ด้วยความเจริญ มีสิทธิเท่าเทียมกัน
4. การใช้เหตุผล
5. มิตรภาพ

การประยุกต์ปรัชญาอริสโตเติลสู่การปฏิบัติ

1. มนุษย์กับเหตุผล
2. การศึกษากับการพัฒนาตน
3. มิตรภาพกับความจริง
4. ความดีกับชีวิต
5. ความงามกับชีวิต
6. ความยุติธรรมกับการพัฒนาสังคม
7. ศิลธรรมกับการพัฒนาตน
8. ความสงบสุขกับการอยู่อย่างชังคม
9. ธรรมชาติกับชีวิต
10. กรณีตัวอย่างชีวิตที่ดีกับเหตุผล
11. กรณีตัวอย่างความสำเร็จของชีวิตที่ประยุกต์ แนวคิดอริสโตเติล

คำถาม

1. อริสโตเติลเชื่อว่าอะไรทำให้คนฉลาด (การศึกษา / การนั่งสมาธิ)
2. อริสโตเติลเป็นบิดาของศาสตร์เรื่องใด (ปรัชญา / ตรรกศาสตร์)
3. คนทุกคนมีหัวใจ สมศักดิ์เป็นคน เพราะฉะนั้นสมศักดิ์เป็นคนมีหัวใจ
เป็นการคิดอ้างเหตุผลแบบใด (นิรนัย / อุปนัย)
4. คนทุกคนเกิดมาแล้วต้องตาย เป็นความจริงแบบใด (ภววิทยา / เทววิทยา)
5. อะไรคือ ภาวะแฝงของหน่อไม้ไผ่ใหญ่ (หน่อไม้ / ดิน)
6. ช่างได้สร้างบ้านใหญ่โตสวยงามอยู่สบาย อะไร อันตเหตุ (ช่างก่อสร้าง / อยู่สบาย) (นักศึกษาตั้งใจเพื่อต้องการความรู้ นำไปประกอบอาชีพได้
เงินเดือนสูง แล้วชีวิตมีความสุข)

คำถาม

7. จากเหตุนี้ ข้อความใดเป็นจริยศาสตร์ระหว่างทางของอริสโตเติล (ความรู้ / มีความสุข)
8. จากข้อความนี้บริบทใดเป็นเป้าหมายสูงสุดของจริยศาสตร์ ตามแนวคิดของอริสโตเติล (เงินเดือน / ความสุข)
9. มิตรภาพข้อใดที่ถือว่า สำคัญที่สุดตามความคิดของอริสโตเติล (ความสำราญ / ความดี)
10. ความยุติธรรมในความหมายของอริสโตเติลคือข้อใด (การใช้อำนาจ / ความเจริญ)

END.....